

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

**Державний методичний центр навчальних закладів
культури і мистецтв України**

ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА

**Розгорнутий тематичний план
для вищих навчальних закладів культури і мистецтв
I-II рівнів акредитації**

Спеціальність “Бібліотечна справа”

Київ – 2006

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Державний методичний центр навчальних закладів
культури і мистецтв України

ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА

Розгорнутий тематичний план
для вищих навчальних закладів
культури і мистецтв I–II рівнів акредитації

Спеціальність
“Бібліотечна справа”

Київ 2006

ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА

Розгорнутий тематичний план
для вищих навчальних закладів культури і мистецтв
I–II рівнів акредитації. – Київ: “Фірма “ІНККОС”, 2006. – 20 ст.

Укладач	Т. С. Дяченко – викладач Житомирського училища культури і мистецтв ім. І. Огієнка
Рецензенти:	С. О. Пульгер – професор Житомирського державного університету ім. І. Франка, кандидат педагогічних наук Л. В. Щелчкова – вчитель загальноосвітньої школи I–III ступенів № 22 м. Житомира Н. М. Палюх – викладач-методист Волинського державного училища культури і мистецтв
Відповідальний за випуск	Т. Ф. Стронько
Редактор	Л. М. Трачук

© Дяченко Т. С., 2006
© Державний методичний центр навчальних закладів культури і мистецтв, 2006

На гуманітарному просторі одне з важливих місць серед інших предметів займає література (українська та зарубіжна), яка забезпечує загальнодоступний та естетичний розвиток особистості. Дитяча література – органічна частина всієї художньої літератури.

Література для дітей покликана розвивати естетичні смаки, пізнавальні інтереси студентів та сприяти у формуванні духовно розвинутої, високоморальної особистості, майбутнього спеціаліста.

При вивченні літератури студенти засвоюють основи літературної культури. Вивчення дитячої літератури поглиблює та розвиває пізнання та хист студента (перцептивний, читацький, інтелектуальний, творчий), формує здатність до об’єктивного оцінювання художніх творів для дітей, до розуміння значення літератури у житті людини.

Ця програма складена з урахуванням основних положень нових удосконалених програм з літератури і призначена для вивчення студентами вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації по спеціальності 5.02106 “Бібліотечна справа”.

Курс розрахований на 76 академічних годин. Історико-літературний принцип викладання предмета забезпечує систематичність у вивченні основних явищ дитячої літератури – від її витоків до сьогодення, як безперервного процесу його зародження, наступності й розвитку.

Важливе місце в програмі займають оглядові теми, в яких характеризується літературний процес того чи іншого періоду. Крім оглядових тем, які передбачають співпрацю викладача з самостійно підготовленими виступами студентів, наведено літературні портрети найвидатніших дитячих письменників.

Запроваджені форми навчання, як традиційні, так і нетрадиційні – на творчий розсуд викладача.

Основні завдання курсу:

- ознайомлювати студентів з кращими зразками художніх творів для дітей, простежити становлення та розвиток української та світової літератури для дітей;
- прищеплювати любов до художньої літератури як специфічної “другої реальності”, важливого естетичного засобу пізнання навколишнього світу та самопізнання людини в ньому,

зокрема інтересу до української книжки для дітей, яка за ідейно-художніми критеріями не поступається кращим творам світової літератури;

- формувати та розвивати у студентів засобами художнього слова такі загальнолюдські цільні орієнтири, як доброта, гуманізм, повага до батьків, старших людей, любов до рідного краю;
- розвивати творче мислення й мовлення студентів.

Основна мета курсу: розвиток гуманітарної культури та творчих здібностей студентів, виховання у них світоглядних орієнтацій, вироблення вміння самостійно ознайомлюватися з творами мистецтва слова та свідомо сприймати втілені в них естетичні, духовні цінності, формування комунікативної літературної компетенції.

Програма передбачає наступну структуру:

1. Твори для текстурального вивчення (читання й аналіз) та для самостійного читання.
2. Основні питання теорії, історії літератури для дітей, літературної критики, які доцільно опрацьовувати, розглядаючи той чи інший художній твір, для того, щоб знати й розуміти його походження, структуру та особливості.
3. Додатки (список рекомендованої літератури для обов'язкового та додаткового читання, навчально-методична література). Такі списки не є обов'язковими, твори з них для розгляду викладач добирає на свій розсуд.

Програма може бути одночасно й календарним планом, де викладач проставляє дати проведення занять, визначає, після яких розділів провести тематичні атестації. Навчальні години розподілено орієнтовно. Викладач може змінювати кількість годин на вивчення матеріалу.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема заняття та її короткий зміст	Орієнтована кількість годин
1	<p>I. Вступ. Предмет і завдання курсу. Поняття “дитяча література”, “дитяче читання”. Значення дитячої літератури у формуванні особистості дитини.</p> <p>II. Усна народна творчість. Усна народна творчість – основа пізнання навколишнього світу, роздумів про зміст життя, значення праці. Поняття “дитячий фольклор”. Жанри дитячого фольклору. Прозовий дитячий фольклор (казки, міфи, перекази, легенди). Казки народів світу. Українські народні казки. Значення казки у вихованні дітей.</p>	2
2	<p>Пісні – один з найбільш поширених жанрів дитячого фольклору. Колискові, забавлянки, утішки – своєрідна форма емоційного спілкування матері з дитиною. Їх основне призначення. Календарно-обрядова пісенність (трудові пісні, колядки й щедрівки, веснянки й купальські пісні, обжинкові; ігрові дитячі пісні, заклички та примовки). Героїчний епос (історичні думи та пісні, билини). Малі фольклорні жанри (прислів'я та приказки, загадки, скоромовки). Дитячий фольклор – невід'ємна частина етнопедagogіки. Письменники про фольклор і літературу для дітей.</p>	2
3	<p>III. Давня українська література.</p> <p>Зародження і формування літератури для дітей (XI–XVIII ст.). Виникнення перших шкіл “книжного навчання”. Легенди та пам'ятки давнього письменства (“Повість минулих літ”, “Повчання Володимира Мономаха дітям”, “Слово о полку Ігоревім”). Літературний ренесанс і реформація в літературі. Літературне бароко – визначальний стиль літератури XVII ст. (М. Смотрицький, І. Вишенський, Л. Баранович, І. Величковський, К. Зіновійв). Огляд. Розвиток драматургії (шкільна драма, інтермедії, вертепна драма). Козацькі літописи. Творчість “мандрівних дяків”. Г. Сковорода. Філософські проблеми морально-етичного, естетичного й гуманістичного виховання юного читача у байках, віршах, притчах. Книга в оцінці видатних діячів епохи (І. Вишенський, Ф. Прокопович, І. Федоров, Г. Сковорода)</p>	2

№	Тема заняття та її короткий зміст	Орієнтована кількість годин
4	IV. Нова українська дитяча література XIX – початку XX ст. Нова література для дітей першої половини XIX ст. Загальна характеристика. Найважливіші здобутки дитячої літератури: збірники, читанки, художні твори. (І. Котляревський, О. Духнович, М. Шашкевич та ін.). Видатні письменники та критики про завдання і специфіку літератури для дітей.	2
5	Актуальні питання виховання, навчання та етики в байках Є. Гребінки, П. Гулака-Артемівського, Л. Боровиковського. Дидактична мораль, доступність і динамічність сюжету.	2
6	Т. Г. Шевченко – основоположник нової української літератури для дітей. Т. Шевченко і його “Кобзар” – “книга народу”. Доля дітей і материнства у творах. Пейзажна лірика поета. Погляди на освіту та виховання (“Букварь южнорусскій”, 1861р.). Твори Т. Шевченка в дитячому читанні. “Малий Кобзар”.	2
7	Дитяче читання й проблеми його жанрового та тематичного розвитку другої половини XIX ст. (Огляд). Внесок у розвиток літератури для дітей П. Куліша, Марка Вовчка. Марко Вовчок – основоположник української дитячої прози: оповідання, казки, твори на історичну тематику. Перекладацька діяльність.	2
8	Дотепність, щирість, досконалість форм гумористичних творів Л. Глібова, С. Руданського, С. Воробкевича. Л. Глібов – основоположник української байки. Веселі загадки, акровірші, ліричні поезії та вірші для дітей Дідуся Кенира. Співпраця з журналом “Дзвінок”. Співомовки С. Руданського в дитячому читанні. Гуманізм і любов письменника до простих людей, осуд чванства, пережитків старого. Сидір Воробкевич – письменник і композитор. Сміховинки “буковинського жайворонка”. Їх дотепність, глибокий підтекст.	2
9	Твори Ю. Федьковича, І. Нечуя-Левицького, Панаса Мирного в дитячому читанні (казки, оповідання). Огляд. І. Франко – теоретик і критик дитячої літератури. Внесок письменника в розвиток літератури для дітей. Питання теорії дитячої літератури (“Байка про байку”, “Женщина-мати”). Образи дітей в автобіографічних оповіданнях та оповіданнях про школу. Казки І. Франка (зб. “Коли ще звірі говорили”, “Лис Микита”).	2

№	Тема заняття та її короткий зміст	Орієнтована кількість годин
10	Б. Грінченко – видатний український педагог-просвітитель, видавець, письменник. Огляд життя та творчості. Образний світ поезії Б. Грінченка; байки, легенди та віршовані казки для дітей. Трагедія сирітського дитинства у творах (“Сестриця Галя”, “Сама, зовсім сама”, “Украла”, “Дзвоник”, “Каторжна”). Типові грані життя школи в оповіданнях “Екзамен”, “Дзвоник”. “Більше працював, ніж жив”. М. Чернявський.	2
11	Семінарське заняття. Українські поети к. XIX – поч. XX ст. – дітям (Я. Щоголів, Олена Пчілка, П. Грабовський, В. Самійленко, І. Манжура, Дніпрова Чайка). Огляд. Ініціативи Олени Пчілки. Вірші, казки, байки та повідання, фольклорні записи для дітей. Літературна премія ім. Олени Пчілки.	2
12	Загальна характеристика літератури для дітей початку XX ст. (М. Старицький, Олена Пчілка, С. Ковалів, К. Гриневичева, М. Підгірянка, У. Кравченко, Б. Лепкий та ін.). Утвердження теорії та критики дитячої літератури. М. Коцюбинський – дітям. Зв’язок творчості М. Коцюбинського з педагогічною діяльністю. Твори для найменших (“П’ять казочок”). Морально-етичні норми поведінки, етика стосунків між батьками й дітьми, людяність характерів дітей, глибокий педагогічний підтекст в оповіданнях: “Андрій Соловейко”, “Харитя”, “Ялинка”, “Маленький грішник”, “Подарунок на іменини”. Науково-популярний нарис для дітей “Нюрнберзьке яйце”.	2
13	Боротьба український письменників за право володіти рідною мовою, літературою і національними культурними традиціями. Твори для дітей початку XX ст. (М. Грушевський, В. Винниченко, письменники “покутської трійці”, О. Кобилянська, Н. Кобринська, В. Самійленко, Олександр Олесь та ін.). Огляд. Леся Українка. Теми, образи, власний оригінальний голос у дитячій літературі. Збірка “У дитячому крузі”, казки (“Біда навчить”, “Метелик”, “Лелія”), фольклорний спадок (дитячі ігри, пісні). З турботою про дитячу літературу (статті в журналі “Дзвінок”, нарис “Школа”). Вшанування пам’яті. Премія ім. Лесі Українки та її лауреати.	2

№	Тема заняття та її короткий зміст	Орієнтована кількість годин
14	Доля сім'ї, родини у творах письменників "покутської трійці". Драматичні картини з життя сільських дітей в оповіданнях В. Стефаника ("Кленові листки", "Пестунка", "Діточа пригода", "Катруся", "Марія", "Новина", "Сини", "Мамин синок"). Образи дітей у творах В. Мартовича ("На торзі", "Гарбата", "Іван Рило", "Стрибожий дарунок"), М. Черемшини ("Чічка", "Злодія зловилі", "Карби", "Святий Миколай у гарті").	2
15	V. Новітня література для дітей ХХ ст. Українська література для дітей 20–30 рр. ХХ ст. Становлення літератури цього періоду. Ідейно-тематичні та художньо-образні горизонти. Розмаїття талантів. (Огляд). В. Винниченко. Багатожанровість творчості. Художнє дослідження життя, психіки дитини, трагедія маленької людини в оповіданнях "Федько-Халамидник", "Кумедія з Костем". Збірка "Намисто".	2
16	Вагомий внесок у розвиток літератури для дітей С. Васильченка. Оповідання та повісті в дитячому читанні. Тема знедоленого сирітського життя в оповіданнях "Дош", "Сирітське сонце", "Мужицький ангел". Гумор – характерна риса індивідуального стилю письменника, властива багатьом його творам ("Свекор", "Басурмен"). Твори про школу: "Божественна Галя", "Циганка", "Приблуда", "Вечера", "З самого початку", "Авіаційний гурток", "Олив'яний перстень" та ін.). "В бур'янах", "Широкий шлях" – схвильована розповідь про дитячу долю великої людини.	2
17	Гармонія краси і правди, єдність людини й космосу в поезії Олександра Олеся, М. Вороного, М. Йогансена, П. Тичини, М. Рильського. (Огляд). Поет-лірик Олександр Олесь. Висока майстерність автора в написанні творів для дітей. Збірка "Все навколо зеленіє". Поетичні п'єси-казки. ("Трицеві курчата", "Микита Кожум'яка", "Злидні". "Княжа Україна" – з любов'ю і повагою до героїчного минулого України. М. Вороний – "блискучий знавець новочасного мистецтва". (П. Колесник). Огляд поезії, що увійшла до дитячого читання ("Коли ти любиш рідний край", "Легенда", "Євшан-зілля", "Дітям", "Краса", "Хмарка"). Краса рідної природи в поезії П. Тичини для дітей ("Я у гай ходила", "Хор лісових дзвіночків", "Гаї шумлять", "Пастелі" та ін.). Казки ("Дударик", "Івасик-Телесик") та переклади для дітей. Багатство тем і мотивів ліричної поезії М. Рильського для дітей. Пісенність творів. Рильський – перекладач.	2

№	Тема заняття та її короткий зміст	Орієнтована кількість годин
18	Великий світ природи, побуту, життя людини у творах Н. Забіли. Жанрове розмаїття творчості. Поетична інтонація її творів. Зб. "Ясочина книжка", цикл віршів "Про дівчинку Маринку". Оповідання, повісті, казки. Драматична поема "Троянові діти". Кращі переклади. Премія ім. Н. Забіли.	2
19	Утвердження літературної казки в дитячій літературі. Гострі дискусії про нову казку (П. Тичина, О. Донченко, Н. Забіла, М. Пригара, О. Іваненко, І. Муратов). Оксана Іваненко – посол великої країни казок. "Лісові казки", "Великі очі" – оригінальні казкові сюжети дітям. Оповідання, повісті, романи для дітей і про дітей. ("Рідні діти", "Великий шум"). Історико-біографічні твори ("Тарасові шляхи", "Марія", "Друкар книжок небачених" та ін.). Твори зарубіжних письменників у перекладі О. Іваненко.	2
20	Нові теми й жанри літератури для дітей 30–40 рр. ХХ ст. Документальні, нарисові й публіцистичні твори М. Трублаїні, І. Багмута, П. Панча, І. Сенченка, Ю. Яновського (огляд). М. Трублаїні (М. Трублаєвський) – видатний український письменник, невтомний мандрівник, щирий друг дітей. Оповідання та повісті про далеку Північ ("Волохан", "Маленький посланець"). Повісті "Лахтак", "Шхуна "Колумб". Інші твори (огляд).	2
21	Тема школи й навчання в творчості О. Копиленка (зб. "Школярі, роман-диалогія "Дуже добре", "Десятикласники") та О. Донченка (зб. "Школярі", повість "Лісничиха", роман "Золота медаль").	2
22	Поети України – дітям (В. Бичко, П. Воронько, М. Познанська, І. Нехода, М. Пригара, М. Підгірянка). Огляд. "Дзвінкоголосі літа" В. Бичка. (Огляд збірок). Казки М. Пригари. "Михайлик – джура козацький". Неповторні своєю мистецькою оригінальністю поетичні мініатюри П. Воронька. "Квітучий край", "Читаночка", "Малятам-соколятам", "Ярик – школярик". Казки та пісні на слова поета. І. Нехода – "маленьким братикам і сестричкам". Поезії, віршовані казки. Педагогічне спрямування віршів, пісень, казок та загадок М. Підгірянки (Ленерт-Домбровська).	2

№	Тема заняття та її короткий зміст	Орієнтована кількість годин
23	Новітня література для дітей 40–50 років ХХ ст. Прихід у літературу письменників нового покоління (О. Гончар, М. Стельмах, Ю. Збанацький, Г. Бойко, Б. Чалий та ін.). Загальна характеристика. О. Гончар. Художнє слово юним читачам. Новели, повісті, романи (“Дорога за хмари”, “Лонка”, “Земля гуде”, “Бригантіна”). Лірично-пісенні мотиви М.Стельмаха (зб. “Весна-весняночка”, “У сестрички дві косички”, “В їжаковім вітряку” та ін.). Автобіографічні повісті: “Гуси-лебеді летять”, “Щедрий вечір”. Казки М. Стельмаха.	2
24	Ю. Збанацький. Оригінальні сюжети творів для юного читача. Світ дітей і дорослих у творах. Глибоке відчуття краси рідного краю, праці людей, печалі та радощів героїв за творами: “Лісова красуня”, “Таємниця соколиного бору”, “Малиновий дзвін”, “Між добрими людьми”, оповідання.	2
25	Українська поезія 60–70 рр. ХХ ст. Пошуки нових художніх форм, жанрів і тематики, гуманістичних ідеалів у поезії для дітей “шістдесятників”. Чарівна сила і привабливість поезій, байок, що увійшли в коло дитячого читання В. Симоненка. Казки: “Цар Плаксіє та Лоскотон”, “Подорож у країну Навпаки”. Безпосередність сприйняття світу, парадоксальність фантазії й душевна чистота дитячих поезій М.Вінграновського (зб. “Андрійко-говорійко”, “Мак”, “Літній ранок”, “Ластівка біля вікна”). Дмитро Павличко. Поезії та казки для дітей. Огляд. (Зб. “Золотий Олень”, “Дядько Дош”, “Де найкраще місце на землі”, “Плесо”). Л. Костенко. Спогади дитинства, обпаленого війною (огляд поезії). Зб. “Бузиновий цар”.	2
26	Мала антологія сміху. Гумористичні твори для дітей С. Олійника (зб. “Весела книжка”). Поетичні смішинки Г. Бойка в дитячому читанні (“Смішинки”, “Билиці дяді Гриця”, “Вереди”, “Веселинки”, вірші, скоромовки та ін.). Д. Білоус (“Лікарня в зоопарку”, “Веселий кут”, “Гриць Гачок”, “Диво калинове”, “Чари барвінкові” та ін.). Мовні скарби, оспівані поетом з безмежною любов’ю. П. Ребро. Гумор та сатира для дітей.	2

№	Тема заняття та її короткий зміст	Орієнтована кількість годин
27	Про історію України та рідного краю через художні твори. Від “Повісті минулих літ” – до наших днів. Українська історична повість, сучасний український історичний роман. Світ історичних образів у колі дитячого читання В. Малика (“Таємний посол”, “Князь Кий”, “Черлені щити”, “Горить свіча”). Семінарське заняття.	2
28	Українська література для дітей на сучасному етапі (70-ті рр. ХХ ст. – 2000 рр.) Актуальні проблеми, завдання, теми. Загальна характеристика. Висока правда і мораль, стійкість у суворих життєвих ситуаціях героїв творів Є. Гуцала. Доброта, любов, милосердя, турбота про навколишній світ, різних людей – провідні мотиви творчості Є. Гуцала. Зб. “Пролетіли коні”, “Діти Чорнобиля”. Спогади дитинства “Співуча колиска з верболозу”. Популярність творів Є. Гуцала.	2
29	Григорій Тютюнник з думою про дитинство. Світ людей і природи у творах. Зб. Оповідань і казок “Лісова сторожка”, “Степова казка”. Автобіографічні мотиви у повістях: “Климко”, “Облога”, “Вогник далеко в степу”. Образи дітей в інших творах.	2
30	Сучасна українська повість, оповідання, літературна казка. Кращі твори Б. Чалого, Б. Харчука, А. Дрофаня, Л. Письменної, В. Близнаця, Н. Бічуї, Ю. Ярмиша для дітей. (Огляд). Притчі, казки, оповідання В. Сухомлинського на морально-етичну тематику (зб. “Пшеничний колосок”, “Гаряча квітка”).	2
31	Сучасна українська поезія для дітей (Т. Коломієць, В. Ладижець, А. Мясківський, Г. Чубач, І. Кульська, В. Лучук, М. Сингаївський, І. Малкович, О. Сенатович, С. Жупанин). Семінарське заняття.	2
32	Література рідного краю. Дитячі письменники – вихідці з Житомирщини. (О. Опанасюк, Л. Письменна, М. Пономаренко, М. Сингаївський, В. Крищенко та ін.). Всеволод Нестайко – улюблений письменник читачів, творець казкової країни. Відомості про письменника. Різноманітність творів (оповідання, повісті, казки, драматичні твори). “Тореадори з Васюківки” – лауреат міжнародних фестивалів. Популярність інших творів, екранізація.	2

№	Тема заняття та її короткий зміст	Орієнтована кількість годин
33	VI. Твори для дітей митців української діаспори (І. Багрянний, К. Перелісна, В. Вовк, С. Черкасенко, О. Мак, Л. Полтава, Р. Завадович та ін.). Щемке почуття любові до рідної землі у творах письменників.	2
34	VII. Кращі твори письменників близького зарубіжжя в читанні дітей України (О. Пушкін, К. Ушинський, Л. Толстой, А. Чехов, Д. Мамін-Сибіряк, К. Станюкович та ін.). Загальна характеристика.	2
35	Популярні твори М. Горького, К. Чуковського, С. Маршака, А. Гайдара, А. Барто, С. Баруздіна, А. Алексіна для дітей та юнацтва. Огляд.	2
36	VIII. Зарубіжна дитяча література. Книги зарубіжних письменників – улюблені твори дітей (Ш. Перро, брати Грімм, В. Гауф, Е. Гофман, Г. Андерсен, Ж. Верн та ін.) Премія великого казкаря та її лауреати.	2
37	Розвиток зарубіжної дитячої літератури ХХ ст. Діти – читачі творів А. Сент-Екзюпері, А. Мілна, Ю. Тувіма, Д. Родарі, Л. Керролла, А. Ліндгрена. “Вінні-Пух”, “Карлсон”, “Чіполіно”, “Аліса”, “Пеппі Довгапанчоха” – улюблені твори зарубіжних письменників ХХ ст.	2
38	IX. Сучасна українська періодика – дітям (“Малютко”, “Барвінок”, “Пізнайко” та ін.) Кращі періодичні видання для дітей близького зарубіжжя та юнацтва. Стан сучасної української літературної критики. Наукові дослідження літератури для дітей. Критико-біографічні праці, рецензії та збірники. Літературні премії.	2

ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ДІТЕЙ (ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА) (художні твори, рекомендовані студентам спеціальності 5.020106 “Бібліотечна справа”)

I. Усна народна творчість

Дитячий фольклор: колискові пісні, календарно-обрядові пісні, забавлянки, мирилки, загадки, лічилки, казки, легенди, міфи.

II. Давня українська література (оглядово):

“Повість врем’яних літ”, “Слово о полку Ігоревім”, “Повчання Володимира Мономаха дітям”.

І. Вишенський, Ф. Прокопович, Л. Баранович (оглядово).

Г. Сковорода. Збірка “Сад божественних пісень”; байки “Орел і Черепаха”, “Чиж і Щиглик”, “Жаби”, “Жайворонки”, “Голова і Тулуб”.

III. Нова література ХІХ ст. поч. ХХ ст.

І. Котляревський. “Енеїда”.

Г. Квітка-Основ’яненко. “Маруся”, Малоросійська биль”

М. Костомаров “Чернігівка”, “Брат з сестрою”, “Дитинка”

М. Шашкевич. Поезія: “Веснівка”, “Руська мова”, Руська мати нас родила”.

П. Гулак-Артемівський. Байки: “Пан та собака”, “Дві пташки в клітці”, “Батько та син”, “Дурень і розумний”.

Є. Гребінка. Байки: “Ведмежий суд”, “Рибалка”, “Ячмінь”, “Лебідь і Гуси”, “Школяр Денис”, “Соловей”, “Сонце та вітер”, “Вовк і Огонь”.

Т. Шевченко “Сон” (“У всякого своя доля”), “Мені тринадцятий минало”, “Зоре моя вечірняя”, “На Великдень, на солоні...”, “Зацвіла в долині...”,

“Маленькій Мар’яні”, “Тече вода з-під явора...”, “І досі сниться: під горою”, “Садок вишневий коло хати”, “І виріс я на чужині”, “І золотої, й дорогої...”, “Мені однаково, чи буду...”.

Л. Глібов. Байки “Коник-стрибунець”, “Щука”, “Вовк і Кіт”, “Чиж та Голуб”, “Зозуля та Півень”; казка “Квіткове весілля”; поезії “Веснянка”, “Зимня пісенька”, акровірші, загадки й відгадки.

С. Руданський “Наука”. Співомовки: “Лист”, “Вовки”, “Жалібний дяк”, “Треба всюди приятеля мати”, “Не мої ноги”. Байки: “Лев і Пролет”, “Вовк, Собака і Кіт”.

П. Куліш. “Чорна рада”, “Орися”, казка “Півпівника”.

Марко Вовчок. “Народні оповідання”: “Горпина”, “Козачка”, Два сини”, “Одарка”, “Ледациця” “Рассказы из русского народного быта” (“Маша”, “Игрушечка”, “Саша”).

Казки: “Дев’ять братів і десята сестриця Галя”, “Невільничка”, “Ведмідь”, “Кармелюк”.

Повість “Маруся”.

П. Мирний. "Пригода з Кобзарем", "Серед степів", "Морозенко", "Товариші", "Казка про Правду і Кривду", "Чіпка", "Лихі люди".

І. Нечуй-Левицький. Оповідання: "Вітрогон", "Невинна", "Попались".

Казки: "Запорожці", "Два брати", "Скривджені й нескривджені".

Ю. Федькович. Казки "Чортівська бочка", "Бідолашко", "Від чого море солоне?", "Золота кісочка". Вірші, байки, жарти.

С. Воробкевич. Поезія "Рідна мова", "То наші любі, високі Карпати", "Веснянка", "Осінь", "Колискова".

І. Франко. Оповідання: "Малий Мирон", "У кузні", "Мій злочин", "Грицева шкільна наука", "Отець-гуморист", "Олівець", "Schönshreiben".

Казки: "Лис Микита", "Коли ще звірі говорили" (на вибір), "Ріпка", "Абу-Касимові капці".

Я. Щоголев, Дніпрова Чайка, П.Грабовський (за хрестоматією)

І. Манжура. Поезія (за хрестоматією); казки: "Іван Голик", "Трьомсин-богатыр", "Лиха година".

Б. Грінченко. Оповідання: "Дзвоник", "Украла", "Олеся", "Палії", "Сестриця Галя", "Каторжна", "Сама, зовсім сама...", "Екзамен", "Грицько", "Кавуни".

Байки: "Учений Ведмідь", "Сорока", "Мати і дочка", "Швидка робота".

М. Коцюбинський. Оповідання "Харитя", "Ялинка", "Маленький грішник", "Нюрнберзьке яйце", "Подарунок на іменини".

Казки: "Завидющий брат", "П'ять казочок" ("Дві кізочки", "Десять робітників", "Чого ж вони зраділи?", "Івасик і Тарасик", "Про двох цапків").

Олена Пчілка. Вірші та байки: "Весняні квіти", "Зайчатко та хлоп'ятко", "Зимовий вечір", "Маленька українка", "Найкращі діти", "До діточок", "Миша-Городянка і Миша-Хуторянка", "Снігур та Щиглик". Оповідання та казки: "Сосонка", "Малий музика Моцарт", "Хлопчик та ведмідь", "Премудра приповідь".

Леся Українка. Збірка "В дитячому крузі". Казки: "Біда навчить", "Лелія", "Метелик".

Поєми: "Давня казка", "Роберт Брюс, король шотландський".

В. Стефаник "Кленові листки", "Пістунка", "Діточа пригода", "Катруся", "Новина", "Сини", "Марія", "Мамин синок".

Л. Мартович. "Гарбата", "На торзі", "Іван Рило".

М. Черемшина. "Святий Миколай у гарті", "Чічка", "Злодія зловили", "Карби".

С. Васильченко. Оповідання та повісті: "Свекор", "Бусурмен", "Дош", "Сирітське сонце", "Чайка", "Мужицький ангел", "Неслухняний горщик", "Циганка", "Приблуда",

"В бур'янах" ("Широкий шлях"), "Олив'яний перстень", "Божественна Галя", "Авіаційний гурток".

А. Тесленко. "Школяр", "Наука", "Немає матусі", "Страчене життя".

IV. Новітня українська література ХХ ст.

Олександр Олесь "Княжа Україна", збірка "Все навколо зеленіє".

Казки: "Микита Кожум'яка", "Грицеві курчата", "Злидні", "Водяничок".

М. Вороний. Поезія: "Коли ти любиш рідний край", "Легенда", "Євшан-зілля", "Дітям", "Краса", "Хмарка".

В. Самійленко. Вірші: "Акростих", "Україна", "Українська мова (Пам'яті Т. Шевченка)", "Вечірня пісня".

Б. Лепкий. Оповідання: "Двоє дітей", "Мишка", "В глухій куті", "Мати", "Для брата", "Гусій", "Казка мого життя"; віршовані казки (на вибір).

В. Винниченко. "Федько-халамидник", "Кумедія з Костем", збірка "Намисто" ("Віють вітри, віють буйні", "Та немає гірш нікому", "Ой випила, вихилила" та ін.).

П. Тичина. Казки: "Дударик", "Івасик-Телесик", поезії: "Арфами, арфами", "А я у гай ходила", "Хор лісових дзвіночків", "Пастелі", "Гаї шумлять".

М. Рильський, В. Сосюра. Поезія (за хрестоматією).

А. Головка. "Пилипко", "Дівчинка з шляху", "Червона хустина", "Товариші".

М. Йогансен. "Собака Джан", "Кіт Чудило", "Як мурашки наїлися цукру", "Краби", "Собака і ворони".

І. Микитенко. "Брати", "Вуркагани", "Гавриїл-Кириченко-школяр".

П. Панч. Оповідання та казки: "Нові чобітки", "Будемо літати", "Вовчий хвіст", "Три копійки", "Злий вовк і добра вовчиця", "Синичка і горобець", "Зайці".

О. Копиленко "Дуже добре", "Десятикласники" (на вибір), "Секрет", "Волікове нещастя", "Порізана парта". Збірка "Як вони поживають".

О. Донченко. Оповідання: "Школярі", "Шпаргалка", "Щоденник", "В школі", "Вчителька", "Голубий гвинтик", "Золоте яечко". Повість "Лісничиха". Роман "Золота медаль".

М. Трублаїні. Оповідання: "Маленький посланець", "Крила рожевої чайки", "Волохан", "Пустуни на пароплаві". Повісті: "Лахтак", "Шхуна "Колумб" (на вибір). Казки: "Мандрі Закомарика", "Про дівчину Наталочку і сріблясту рибку".

О. Іваненко. "Тарасові шляхи", "Марія" (на вибір), "Маленьким про великого Тараса". Казки: збірка "Лісові казки" ("Чорноморденький", "Куди літав журавлик", "Казка про маленького Піка", "Кисличка", "Бурулька"), збірка "Великі очі" ("Три бажання", "Великі очі", "Чарівні зерна", "Чудесна квітка", "Сандалики, повна швидкість!").

Н. Забіла. Вірші. Збірки: "Ясочина книжка", "Про дівчинку Маринку", "Під дубом зеленим" ("Рукавичка", "Плескачик", "Зайчикова хатка", "Вовк і козенята"). Казки: др. казка "Троянові діти". "Сорока-білобока", "Про півника та курочку і про хитру лисичку", "Стояла собі хатка".

І. Сенченко. “Харитон на заплаві”, “Рубін на Солом’яниці”, “Руді вовки” (на вибір).
Ю. Яновський. “Петрусь і Гапочка”, “Дівчинка у вінку”, “Київська соната”.
І. Багмут. “Шматок пирога”, “Пригоди чорного kota Лапченка”, “Господарі Охотських гір”.
М. Пригара. Поезія (огляд). Оповідання “Михайлик – джура козацький”.
В. Бичко, І. Нехода, М. Ладіжець, П. Воронько, М. Познанська, М. Підгірянка. (Огляд дитячих поезій).
О. Гончар. “Бригантіна”, “Земля гуде”.
М. Стельмах. Поезія (огляд). “Гуси-лебеді летять”, “Щедрий вечір”. Казки: “Заячий секрет”, “Заєць і рак”, “Чому в зайця не болять зуби”.
В. Близнець. “Земля світлячків”, “Звук павутинки”.
Б. Антоненко-Давидович. “Слово матері”, “Бабині казки”, “Крила Артема Летючого”.
Ю. Збанацький. Оповідання: “Дике козеня”, “Щедрий їжачок”, “Єдиний вартовий”, “Ласунка”, “Розумний шпак”. Казки: “Чому сміялися рибки”, “Казка про братика і сестричку”. Повісті: “Між добрими людьми”, “Лісова красуня”. Роман “Малиновий дзвін” (на вибір), “Тасмниці Соколиного бору”.
Д. Ткач. “Єсть, стояти на смерть!”.
Б. Комар. “Векша”, “Поворотний круг”.
В. Кава. “Будь обережна, Марійко”.
В. Малик. “Черлені щити”, “Князь Кий”, “Горить свіча” (на вибір).
Ю. Опільський. “Золотий лев”, “Іду на вас” (на вибір).
Р. Іванчук. “Мальви”.
В. Симоненко. Поезія: “Лебеді материнства”, “З дитинства”, “Кривда”, “Ти знаєш, що ти людина!”. Казки: “Цар Плаксії та Лоскотон”, “Подорож у країну Навпаки”. Байки: “Мудра паляниця”, “Мудра сова”, “Заячий дріб”, “Вовкам на зло”.
Л. Костенко. Збірка “Бузиновий цар”.
Б. Олійник. Збірка “Сива ластівка”. “Крило”.
Д. Павличко. Збірка “Дядько Дош”, “Золотий олень”.
Б. Чалий. “Сто пригод Барвінка та Ромашки”.
М. Вінграновський. Вірші. Оповідання “Гусенятко”. Повісті: “Сіроманець”, “Первінка” (на вибір).
В. Сухомлинський. “Серце віддаю дітям”. Оповідання та казки (збірка “Пшеничний колосок”, “Гаряча квітка”).
Є. Гуцало. “Співуча колиска з верболозу”. Збірка оповідань “Пролетіли коні” (“Лось”, “Лелеченя”, “Пролетіли коні”, “По колоски”, “Сім’я дикої качки”). Збірка “Діти Чорнобиля”.
Г. Тютюнник. Повісті та казки: “Лісова сторожка”, “Степова казка”, “Громовик”, “Климко”, “Вогник далеко в степу”. Оповідання: “Сито, сито”, “Дивак”, “Зав’язь”, “Смерть кавалера”.

В. Нестайко. “Тореадори з Васюківки”, “Незвичайні пригоди в Лісовій школі”.
Т. Коломієць, А. Костецький, І. Лучук, В. Крищенко (огляд творчості). Поезія.
Г. Бойко, П. Ребро. Скоромовки-спотиканки. Гумористичні твори.
Л. Письменна. Казки: “Голубий Олень”, “Страшило”, “Там, де живе синя ластівка”, “Жар-пташенята”. Оповідання: “Приймачок”, “Мачуха”.
Б. Харчук. “Горохове чудо”.
А. Дрофань. “Сонцелюби”, “Біла криниця”.
Я. Стельмах. “Шкільна драма”, “Привіт, Синичко”, “Митькозавр із Юрківки”.

Література рідного краю

О. Опанасюк. “Четверо вийшли в дорогу”, “Жайворонкова кладка”.
М. Павленко. “Азбука громів”, “Білочина комора”.
М. Пономаренко. Вірші та казки.
М. Сингаївський (огляд творчості). Поезія.
Є. Концевич. “Чому вона мовчить”.
Твори для дітей митців української діаспори.
І. Багрянний. Казки: “Телефон”, “Казка про лелек та Павлика-мандрівника”.
О. Ольжич “Рудько”.
У. Самчук “Волинь” (“Куди тече річка”).
О. Мак, Л.Полтава, К.Перелісна, В.Вовк (огляд творчості).

І. Література для дітей письменників близького зарубіжжя.

О. Пушкін. Казки.
К. Ушинський. “Як сорочка в полі виросла”, “Чотири пори року”, “Умій зачекати”, “Гадюка”.
В. Одоєвський. “Містечко в табакерці”, “Казки й повісті для дітей дідуся Іриня”.
П. Єршов. “Коник-горбокони”.
А. Погорельський. “Чорна курка, або підземні жителі”.
К. Станюкович. “Максимко”.
Л. Толстой. “Пташка”, “Брехун”, “Лев і собачка”, “Кісточка”, “Три ведмеді”, “Філіпок”, “Старий дід і внучок”.
А. Чехов. “Каштанка”, “Ванька”, “Спати хочеться”.
Д. Мамін-Сибіряк. “Альонушкині казки”, “Сіра шийка”.
М. Горький. “Горобець”, “Самовар”, “Дід Архип і Льонька”, “Казки про Італію” (“Пепе”, “Діти з Парми”, “Сімплонський тунель”), “Події з Євсейкою”, “Пісня про сокола”.
К. Чуковський. Казки. “Від двох до п’яти” (повість).
С. Маршак. Казки: “Дванадцять місяців”. Вірші (огляд).
А. Гайдар. “Чук і Гек”, “Гарячий камінь”.
С. Михалков. Вірші. “Дядя Стьопа”.
А. Барто (огляд дитячої поезії).
А. Алексін. “Коля пише Олі, Оля пише Колі”, “А тим часом десь”, “Мій брат грає на кларнеті” (на вибір).
С. Баруздин. “Раві і Шаші”.

VI. Зарубіжна дитяча література

- Ш. Перро, брати Грімм, Г.-К.Андерсен (казки).
А. Гофман. “Золотий горщик”, “Малюк Цахес”, “Лускунчик і мишачий король”.
Ж. Верн. “Діти капітана Гранта”, “П’ятнадцятирічний капітан” (на вибір), “Таємний острів”.
В. Гауф. Казки: “Маленький Мук”, “Карлик-Ніс”, “Про каліфа-лелеку”, “Гаданий принц”.
А. Мілн. “Вінні-Пух та усі-усі-усі”.
Л. Керролл. “Аліса в країні Чудес”, “Аліса в Задзеркаллі”.
Д. Родарі. “Пригоди Чиполіно”.
А. Ліндгрєн. “Пеппі Довгапанчоха”, “Малюк і Карлсон, який живе на даху”.
А. Сент-Екзюпері. “Маленький принц”.
Ю. Тувім. Поезія.
Р. Кіплінг. “Мауглі”.
М. Твен. “Пригоди Тома Сойєра”, “Принц і злидар”.

Література:

Українська дитяча література:

1. Білецький Д., Гурвич Ф. та ін. Дитяча література: Посібник для студентів педінститутів і педучилищ. – К.: Рад. школа, 1987.
2. Кіліченко Л. М. Українська дитяча література. – К.: Вища школа, 1988.
3. Кодлюк Я., Одинцова Г. Розповіді про письменників: Посібник для вчителів початкових класів. – Тернопіль, 1997 р.
4. Рідне слово. Українська дитяча література: Хрестоматія: У 2-х кн. / Упорядники З. Д. Варавкіна, А. І. Мовчун, М. Д. Черній. Т. 1–2 – К.: Либідь, 1999.
5. Українська дитяча література: Антологія / Упорядник Л. П. Козачок. – К.: Вища школа, 2002.
6. Українська дитяча література: Хрестоматія: у 2-х ч. / Упорядники: І. А. Луценко, А. М. Подолинний, Б. Й. Чайковський, ч.1–2. – К., 1992.
7. Українська дитяча література: Хрестоматія / Упорядники: П. В. Вовк, В. С. Савенко. – К., 1976.
8. Усі українські письменники (“Іду на урок”) / Упоряд.: Ю. І. Хізова, В. В. Щоголева. – Харків: Торсінг Плюс, 2005. – 384 с.

Зарубіжна дитяча література:

9. Детская література: Хрестоматія / Составители: Я. А. Чернявская, Г. В. Регушевская. – М., 1987.
10. Зарубіжна література: Хрестоматія / Упорядник К. О. Шахова. – К.: Освіта, 1992.
11. Зарубіжна література: Хрестоматія / Упорядник Г. М. Савченко, І. О. Кієнко. – К.: Рад. школа, 1990.
12. Хрестоматія по детской літературе / Под ред. Е. Зубаревой. – М.: Просвещение, 1988.

Навчальне видання

ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА

Розгорнутий тематичний план
для вищих навчальних закладів культури і мистецтв
I–II рівнів акредитації

Укладач Т. С. Дяченко

Формат 60×84/16. Папір офсетний. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 1,16. Наклад 100 прим.

Видавництво “Фірма “ІНКОС”
14116, м. Київ, вул. Маршала Рибалка, 10/8;
Тел./факс: (044) 206-47-29, 206-47-21
E-mail: inkos@carrier.kiev.ua,
inkos@ln.kiev.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного
реєстру видавців, виробників і розповсюджувачів
видавничої продукції № 2006 від 04.11.2004 р.